

BAKIOKO MAPA TOPONIMIKOA ETA KALE IZENDEGIA

Danon argibiderako, urrengo zerrendako izenetan, batetik, izki andiak erabilia idatzi doguz toponimiatik arako leku-izenak, agoz zein idatziz batutakoak. Izki txikiak erabilia, bestetik, kaletegi istorikotik artutako izenak zein geuk asmaukoak, izen espezifiko utsak izan edota generikoak diranak, eta atzizkiak. Asmoa izan da, toponimiatik arako izena zein dan jakin eragitea. Azalpenetan, ostera, baltzago idatzi doguz danetariko leku-izenak zein kale izenak eurak be. Beste leku-izen batzuk, barriak, 1955. urterik gorakoak, izki etzanak erabilia idatzita dagoz. Idatzizko erreferentzietan, izenak eurak euskal toponimoak izan arren, erderearen grafiaz dagoz idatzita erabili doguzan agiri eta paper gutzietan. Urtea iragarten dogunean, erabilitako paperetan zein urtetan topau dogula izena adierazo gura dogu, ostera, urtea iragarri barik agertu ezkeron, agoz batutako izena izan dala adierazo gura dogu.

ALBOBIDE: Bide edo kale luze-luzea izan eta kale orren ibilbidean leku-izen asko egonda, euskal kale izendegi istorikoa erabiltea ebatzi dogu. **Zubiaurrealde** (1635) eta San Pelaio (1565) alderdian egongo da. Bakioko urigunearen eskoiko alboan lotuko da kale ori. Ortik bada, daukan izena. Bide nagusizat artu dogu.

ALDATSA kalea: Bertan inguruan egoan soloaren izena imini deusogu kale orreri, Aldatsa (1910) izeneko soloa **Zubiaurre** (1646) aldeetxekoa izan zan.

AMORENAETXEBARRIKO BIDEA: **Amorenaetxebarria** (1769) izena da aldeetxe orren jatorrizkoa, gaur egun areri **Amuetxebarri** (1818) esan arren. Ara doana erakusten deusku kaleari iminitako izenak. **Amorenaetxebarriko bidea** izena 1953. urtean agertu da idatziz leenengoz.

ANBIETAKO barrenkale: **Anbieta** (1890) da bertako lurraren izena. Solo andi-zabala izan zan, **Minituatzea** (1682) etxekoa da alderdi orretako solo zatia. **Uribarrena** (1931) izeneko etxetik **Portuondo** (1810) eta **Benta** (1775) etxeen arteko bidera jotzen eban beste bide bat egoan, **Anbietako bidea** izeneko (1935). Kale barri bi eukiko doguz orain, bada, **Anbieta** izandako soloan, bata goian eta bestea barrenean.

ANBIETAKO goienkale: **Anbieta** da bertako lurraren izena. Solo andi-zabala izan zan, **Minituatzea** etxekoa alderdi orretakoa. **Uribarrena** izeneko etxetik **Por-**

tuondo eta **Benta** etxeen arteko bidera jotzen eban beste bide bat egoan, **Anbietako bidea** izeneko. Kale barri bi eukiko doguz orain, bada, **Anbieta** izandako soloan, bata goian eta bestea barrenean.

ARBOKO BIDEA: Sarritan agertuten izan da **Arboko bidea** (1930) izena erabili doguzan paperetan, batzuetan **Arbealdeko bidea** (1931) izena be agertu da. Agoz be **Arboko bidea** izena entzun dogu geienetan.

AREAGAKO BIDEA: **Areaga** izeneko aldeetxearen leenengo erreferentzia 1704koa da. Geroago baten, **Areagaetxebarri** (1826) izena be agertu zan. **Areaga-ko bidea** izeneko 1888. urtean agertu zan leenengoz idatziz. Kale orreri emon jakozan beste izen batzuk be badira: **Bentako bidea** (1895), **Bidezabaleko bidea** (1896), **Bentaldeko bidea** (1936).

AREAGAKO itsas ibiltokia: Bakioko areatzearen izena, **Areaga**, 1859. urtean agertu zan leenengoz idatzita. Itsas ibiltokia oraintsukoa da, ostera. Eta egon, areatzearen ganean dago eginda. Ortik, bada, **Areaga-ko itsas ibiltokia** izena. Izen barria, atan be.

ARESTIKO bidea: Aresti etxea 1949. urtean egin zan **Uriarte** (1641) aldeetxekoa zan **Buztindi** (1910) izeneko soloan. Kale barri orreri, bada, **Arestiko bidea** izena imini deusogu, bide orrek arantza egiten daualako. **Urkitzaurrealde** (1876) izeneko auzoan dogu.

ARETXETAKO zubia: Ibarreta etxe-moltso ingurua eta **Aretxeta** (1605) aldeetxearen ingurua batuko dituan zubi barriari emon deusogun izena dogu au berau. Ez dauka, baina, zubi barri onek **Tabernaldeko zubia** (1933) (edota errian **Aretxetako zubia** izenagaz be ezaguna) izenekoagaz zerikusirik, izena bera izan ezik.

AREZABALEKO plazea: 1915. urte ingurukoa izan leiteken argazki baten agertu da leenengoz izen au. **Arezabal** izeneko alderdi ori areatza zati bat baino ez da izan. **Urzabal** (1893) izeneko padurearen eta erreka nagusiak itsasoagaz alkar jotzen dauan lekuaren artean dago, erreka nagusiaren eskoi aldean egon be. **Arezabal** orren ostean **Urzabalondo** (1902) izeneko lur sailea egoan. **Urzabalondo** orrretan ziiitza egoan, eta badagoz, gaur egun be, esaterako, **Ibaigane** (1924), **Itxasbide**, **Itxasalde**, **Marloi**, **Ziyalde** izeneko etxeak.

AREZABALEko zubia: Arezabal (1915) izeneko areatza zatia, erreka nagusiaren eskoiko alderdian, eta ezkerrekoan **Zarrakoa** (1923) izeneko inguru biak alkartuten ditu zubi onek. Errekan beera, azkenengo zubia dogu.

ASKADAKo bidea: Ondarreko atxetik (1982) eta Kantarapeko atxetaginoko atx moltsoari **Askada** (1876) esaten jako. **Askadako bidea** dalakoa leengo **Karabineroen txabolara** (1876) joateko bertan egoan bidezidorraren ganean egingo da.

ATXAGAKo bidea: Atxaga (1910) izeneko lur sailea andia eta zabala izan da. Lur saila ori **Minitua** (1576), **Minituatzea**, **Artetxe** (1682), **Gorrondona** (1641) eta **Beitia** (1641) etxeetakoa izan da. **Atxagako bidea** izena erabili dogu kale ori inguru aretan be badagoyalako.

Barrenkale: Kale luzea izan eta kale orren ibilbidean leku-izen asko egonda, euskal kale izendegi istorikoa erabiltea ebatzi dogu. Bakioko urigunean **Basigoko bide nagusiaren** (1895) ezkerreko alderdian lotuko da kale ori, **Elexalde** (1870) eta **Urkitzaurrealde** auzoetan. Ortik bada, daukan izena.

BASIGOKo bide nagusia: Errian aro modernoan egin dan leenengo bide nagusia izan da (1890). Izatez, errian **Bide nagusia** esaten jako. Egin zanean, **Bakioko Basigo** (1479) izeneko eleizatean egin zan, **Zubiaurrealde** eta **San Pelaio** auzoak orduan Bermeokoak ziran-eta. Orregaitik, bide nagusiaren zati ori **Basigokoa** izendauko dogu.

BASTEGIONDO bidea: **Bastegiondo** (1910) soloa da, **Luzarraga** (1500) edota **Luzarragagoikoa** (1634) izeneko aldeetxekoa. Kale barri onek bada or inguruan dagoan **Bastegiondo** solo orren izena eukiko dau.

BENTABARRI kalea: **Bentabarri** (1895) edo **Altamira** (1895) izeneko etxea egin zan **Benta** edo **Bentabarri** (1929) izeneko etxetik paraje. Kale orreri **Bentabarri** izena emon jako, aren gomutagarri.

BENTAKO PLAZEA: **Bentako plazea** (1931) dalako izenagaz ezagutu dogu gaur artean plaza ori, agoz zein idatziz. Bertan egon zan leenengo **Benta** eritxon etxea eta, geroago, **Erdikobenta** (1919) izenekoa. Inguru guzti oneri **Bentalde** (1900) esaten izan jako.

BENTAKOLANDA kalea: **Bentakolanda** (1898) eta **Bentaldekolanda** (1898) soloak izan ziran Bentabarri izeneko etxekoak. **Bentakolanda** izeneko soloan dagoz eginda, gaur egun, Itxasbegi-bat eta Itxasertzeberri izeneko etxe barriak. Orregaitik ipini jako kale orreri izen au, **Bentakolanda** solotik paraje-paraje dagoalako.

BENTAZAR kalea: **Benta** edo **Bentazar** izeneko etxea **San Pelaio** auzoko saltokia eta tabernea izan zan. Leenengo, **Bentabarri** edo **Altamira** eta, gero, **Erdikobenta** izeneko etxeak eginkeran, beti **Benta** izenagaz ezaguna izan dan etxeari **Bentazar** esaten asi jakon. Toponimo orreri eusteko kale oneri imini deutsogu **Bentazar** izena.

BIDEGOITIA kalea: **Bidegoitia** (1902) izeneko etxea egon zan **Arezabal** ondoan. **Etxegorri** (1892) eta **Pilipalace** (1946) izenak be emoten izan jakoz etxe orreri. 1974. urtean eratsi zan. Gaur egun, Itxasbide izeneko etxea dago or. Ortik bada kalearen izena.

BIDEZABAL kalea: **Bidezabal** (1829) aldeetxera joateko **Bidezabaleko bidea** izenekoa egon zan an inguruan. Kale onek bide aregaz zerikusi andirik euki ez arren be, izenari eutsi gura izan deutsogu. Etxe areri deutsola dagoan **Txoberrena** (1895) izeneko aldeetxea, ostera, geroagokoa da.

(jarraitzeko)
INIAKI PRIETO

ZER ALDIZKARIA

Ordaindu, mesedez, ZER aldizkaria! (ogei euro) kontu onetan:

EUSKERAZALEAK

BILBAO BIZKAIA KUTXA

Bilbao, 2095 0000 7 4 20.000 8961-5

Adiskide! Mesedez ZER aldizkaria aurrera eroaten lagundu eiguzu!

Ebagi orri onetan txarteltxu au eta eroan bbk'ra eta ordaindu 20 €. Ez dozu ezer be idatzi bear.

Baiña, aztu barik, esan Kutxan zeure izena eta zeure erriarena.

Eskerrik asko!